

ULUSLARARASI BAKALORYA DİPLOMA PROGRAMI

TÜRKÇE A DERSİ UZUN TEZİ

***KURU KIZ*'IN KADIN OLARAK TOPLUM İÇİNDEKİ YERİ**

Sözcük sayısı: 3993

Kategori: 1

Araştırma Konusu: Ayfer Tunç'un "*Kuru Kız*" adlı yapıtında toplumda kadının kimliği odak figür üzerinden nasıl sunulmuştur?

Mayıs 2026

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ.....	3
II. TOPLUM KİMLİĞİ İÇİNDE <i>KURU KIZ</i>	5
III. AİLE KİMLİĞİ İÇİNDE <i>KURU KIZ</i>	8
IV. KENDİ KİMLİĞİ İÇİNDE <i>KURU KIZ</i>	12
V. SONUÇ	19
KAYNAKÇA	21

Araştırma Konusu: Ayfer Tunç’un “Kuru Kız” adlı yapıtında toplumda kadının kimliği odak figür üzerinden nasıl sunulmuştur?

I. GİRİŞ

Toplumsal yapı, bireyin kimlik oluşum sürecinde belirleyici role sahiptir. Özellikle kadın kimliği, ataerkil söylem ve toplumun beklentileri doğrultusunda sınırlandırılmaktadır. Ayfer Tunç’un *Kuru Kız* romanı, kadın kimliğinin sınırlandırılmasını, odak figürün yaşam öyküsü üzerinden ele almaktadır. Romanın odak figürü Kuru Kız, toplumun eleştirileri, beklentileri, beden algısı ve ataerkil söylemi arasında sıkışmış, duyguları bastırılmış ve silikleşmiştir. Bu tez, odak figür üzerinden kadının yaşadığı yabancılaşmayı, kendini sorgulama sürecini, dönüşümünü; anlatım teknikleri ve dilsel tercihler üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Romanda “kuruluk” sıfatı metafor olarak ön plana çıkmış, bireyin duygularını bastırması, çevrenin bireyin duyguları üzerine etkisi, aile içi ilişkiler, bireyin içsel çözümleme ve sorgulama süreci işlenmiştir. Bu bağlamda roman, yalnızca bireysel bir yaşam öyküsü üzerinden değil, toplumsal normların kadın kimliği üzerindeki etkisini sorgulayan bir metin olarak incelenecektir.

Ayfer Tunç, yapıtta parçalı zaman kurgusu, geriye dönüş, iç konuşma, üçüncü tekil şahıs teknikleri kullanarak odak figürün iç dünyasını okura sunar. Odak figürün yaşadığı sürecin sonundan, Arjantin’in *Fin del Mundo* olarak adlandırılan Ushuaia kentinin anlatılmasıyla başlayan eser, yeni bir kimlik arayışının başlangıcını simgeler. Sadece iki mekân kullanımıyla mekânı sınırlandıran Tunç, *Kuru Kız*’ın ruhsal sıkışmışlığını, toplum baskısının onu sınırlandırmasını aktarmayı amaçlamıştır. Romanın kısa bölümlerden, anlatının kısa ve kesik cümlelerden oluşması odak

figürün zihnindeki parçalanmışlığını, kendi çözümleme sürecini yansıtır. Yapıt, Kuru Kız'ın çocukluk döneminden dönüşüm sürecine kadar yaşadığı aile içi kayıpları, mahallelinin bedeni üzerinden yaptığı yargılamaları, kendi kimliğini bulma çabası ve bunun sonucunda yaşadığı mahalleyi terk etmesi üzerine kurgulanmıştır.

Bu bağlamda araştırma konusu, odak figürün toplum baskıları ve alışılmış kalıplar etrafında şekillenmiş silik karakterini, yaşadığı değişimi ele almayı hedeflemiştir. Bu tezde roman, kadının toplum içinde sahip olduğu yer çerçevesinde üç farklı başlık altında ele alınacaktır: “Toplum Kimliği İçinde *Kuru Kız*” adlı bölümde odak figürü çevresiyle olan ilişkisi ve toplum içindeki yeri, “Aile Kimliği İçinde *Kuru Kız*” adlı bölümde odak figürün ailedeki yeri ve aile ilişkileri, “Kendi Kimliği İçinde *Kuru Kız*” adlı bölümde ise odak figürün göç etmesi ve yaşadığı değişimi incelenecektir.

II. TOPLUM KİMLİĞİ İÇİNDE *KURU KIZ*

Toplum, belirlemiş ihtiyaçlarını karşılamak için birbirleri arasında ilişki oluşturan, ortak bir coğrafi mekanda yaşayan, ortak kültür ve normlara sahip olan insanların oluşturduğu birlikteliktir. Ayfer Tunç, *Kuru Kız* adlı eserinde toplumun küçük bir parçası olan mahalle uzamını yalnızca bir arka plan olarak değil odak figürün kimliğini, davranışlarını ve düşüncelerini şekillendiren bir unsur olarak ele almıştır.

Kuru Kız, toplum tarafından oluşturulmuş “ideal kadın” algısına uymayan bir dış görünüşe sahiptir. Boyunun fazla uzun olması, aşırı zayıf olması, makyaj yapmaması, diğer kadınlar gibi süslü olmaması, kimliğinin geri plana atılıp sosyal çevrede bedeniyle ifade edilmesine yol açar. “E kuru dedi adam, sopa gibi bir şey. Ha, öyle kuru diyorsun dedi kadın, her türlü kuru. Fakat ne boy var kızda dediler. Allah boy vermiş gerisini koyuvermiş dediler.” (Tunç, 2023, s.53) Kuru Kız, bu eleştirilerle bedensel özellikleri üzerinden tanımlanan bir nesne haline gelir. Alıntıda kullanılan “sopa gibi” ifadesiyle odak figürün sopaya benzetilmesi, aynı zamanda “Allah boy vermiş gerisini koyuvermiş” deyiimiyle boy olarak uzun olması fakat beceri ve zekâ, kişilik özellikleri bakımından yetersiz olduğunun ifade edilmesi, toplumun ona karşı alaycı bir tutum içinde olduğunu göstermektedir.

Ayfer Tunç romanda yalın bir dil ve simgesel kelime seçiminden yararlanarak okura odak figürün sahip olduğu sadeliği göstermiştir. “Kuru” kelimesi yapıtta yalnızca niteleme amaçlı bir sıfat olarak değil, odak figürün simgesi olarak kullanmıştır. Eserde kelime odak figürün duygusal yoksulluğunu, içsel yalnızlığını ve kendini tamamlayamama halini nitelendirmek için ismi yerine kullanılmıştır. Kuru Kız’ın herkes tarafından kendine yakıştırılmış olan bu ismi; onun bedensel olarak ve duygularını bastırması sonucu oluşan ruhsal kuruluşunu vurgulamaktadır. Mahalleli,

zamanla Kuru Kız'ın yaptığı her harekete, sahip olduğu her eşyaya ve düşünceye karışarak kendi hayatına dair çizdiği sınırları aşmaya başlar. “Birileri ona sorma gereği duymadan mutfağına girdiler, revaniyi dağıttılar.” (Tunç, 2023, s.142) Odak figürün kişisel alanına saygı duymayan mahalleli onu sürekli göz hapsinde tutmaktadır; ne zaman evden dışarı çıktığını, marketten ne satın aldığını ya da iç çamaşırının hangi kumaştan olduğunu takip ederler. Alıntıda, “sorma gereği duymadan” ifadesi mahallelinin odak figürün kişisel alanına, evine müdahale etmeyi doğal gördüğünü gösterir. Bu izleme hali açık bir şekilde müdahale içermese de odak figür üzerinde bir baskı oluşturur.

Toplum içinde sadece fiziksel olarak var olan, birey olarak saygı duyulmayan Kuru Kız, yaşadığı baskı sonucu toplum içinde bir aidiyet duygusu geliştiremez ve kimlik arayışına girer. Kendisiyle ilgili yargı ve eleştirileri duymasına rağmen sessiz kalan Kuru Kız, toplum içinde dışlanmamak ve varlığını sürdürmek için mahalleliye karşı kayıtsız kalarak duygularını bastırmış, çevresiyle iletişimini azaltmıştır ancak böylece daha fazla baskıya maruz kalır.

Sessizlik kavramı, eser boyunca bir karakter özelliğinin yanı sıra Kuru Kız'ın toplumla iletişim biçimidir. Yazar, sessizlik ve yalnızlık kelimelerini leitmotif tekniğiyle roman boyunca tekrar ederek onun kendini değersiz hissetmesini; çevresinden soyutlandığı için kendi iç dünyasında yaşadığı duygusal boşluk ve kimlik arayışını ortaya koyar. Duygusal ve fiziksel mesafesi onun çevresiyle duygusal bağ kurmasını zorlaştırır, çevresine karşı bir duvar örme isteği yaratır. Yazar odak figürün mahalleliyle iletişimini aktarırken kısa, kesik ve eksilteli cümlelerden yararlanmıştır.

“Daha önce hiç tadına baktın mı ki?

Kendime almıyorum, doktor bey istedi dedi.

(Tunç, 2023, s.157)

Bu diyalogda, kısa cümleler aracılığıyla odak figürün kendini ifade etmekten kaçınan, iletişim kurmak istemeyen tutumu vurgulanmıştır. Çalışanın odak figüre sorduğu “daha önce hiç tadına baktın mı ki” sorusu ilk başta sadece merakla dayalı bir soru gibi görünse de aslında denetleyici ve eksik bir birey olarak görüldüğünü vurgular. Kuru Kız, savunma mekanizması olarak bir doktorun yanında çalıştığıyla ilgili yalan söylemiştir. Toplumda doktorluk statüsü ve saygınlığı yüksek meslek olarak bilindiği için doktor vurgusu yapılarak yazar, sınıflı toplum yapısı içinde alt kesimden bireylerin statüye bakışını ortaya koymuştur. Aynı zamanda romanda hiçbir karakterin özel isme sahip olmaması, karakterlerin “demir doğramacının karısı”, “Kuru Kız” veya “belediyeci” gibi fiziksel özelliklerini ya da mesleklerini niteleyen sıfatlarla anılması, sınıflı toplum yapısı içinde bireylerin konumunu gösterir.

Yapıtta mahalle ve toplum; bireyin davranışlarını, kimliğini ve duygularını şekillendiren unsur olarak yer alır. Sınıflı toplum yapısında sosyal çevrenin oluşturduğu basmakalıp yargılar, bireylerin davranışlarını, düşüncelerini veya fiziksel görünümelerini toplumun dayattığı beklentilere göre şekillendirmeye zorlar. Toplumda Kuru Kız gibi normlara uymayan bireyler sosyal çevre tarafından dışlanır, bunun sonucunda bireylerde yaşadıkları topluma karşı aidiyetsizlik duygusu oluşur; bireyler çevreden soyutlanarak duyguları bastırılmış, kimlik arayışına sürüklenen figürlere dönüşür.

III. AİLE KİMLİĞİ İÇİNDE *KURU KIZ*

Aile, birbirlerine kan bağı, yasal ya da duygusal bağlarla bağlı kişilerden oluşan toplumun en küçük birimidir ve bireyin kimliğinin şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Ayfer Tunç'un *Kuru Kız* romanında aile; odak figürü toplumdan uzaklaştıran, içine kapatan ve “Kuru” sıfatıyla nitelendirilen bir karaktere dönüşmesini sağlamıştır. Kuru Kız; annesi, babası, kardeşinden oluşan dört kişilik bir aileye sahiptir. Kuru Kız zayıf olmasıyla yalnızca mahallede değil, ailesiyle de baskı altındadır. Olduğu gibi kabul edilmez; duygularına önem verilmez, sadece evin işlerinden sorumlu fiziksel bir varlık olarak görülür. Odak figürün ailesinin ona karşı davranışları zamanla kendi içine kapanmasına neden olur. Romanda ifade edilen kuruluk, yalnızca fiziksel görünümünü değil; sevgi, ilgi ve hoşgörü eksikliğini de ifade eder. Toplumsal normlara ayak uyduran aile yapısında ailedeki anne figürü bu baskıcı yapının dışında kalır. Annesini bir dayanak olarak gören Kuru Kız'ın, onu genç yaşta kaybetmesiyle içindeki boşluk artmıştır. Annesinin ölümü onun kimliğini dönüştüren olayların başında gelmektedir, anne ailedeki diğer bireylerin aksine sadece biyolojik bir ebeveyn olarak değil; duygusuz bir ailedeki şefkati ve anlayışı sembolize eden bir bireydir. Kuru Kız için annesinin ölümü yaşamında dönüm noktasıdır. Annesinin ölümünden önceki hayatı güvenli ve huzurlu zaman dilimini temsil ederken ölümünden sonraki hayatı onun zamanla hem bedensel hem de sevgiden mahrum kaldığı zamanı temsil eder. “Annesinin çok iyi insanlar dediği komşuları bir ona bir annesine bakıyorlar, hiç sana benzememiş diyorlardı, kime çekmiş bu? ” (Tunç, 2023, s.49) Ayfer Tunç eserde odak figürün annesiyle olan anılarını okura sunmak için geriye dönüş tekniğinden yararlanmıştır. Böylece Kuru Kız'ın annesinin kendi iç dünyasındaki yeri okura sunulur. “Göğüsleri büyüktü, hastaydı ama henüz bilmiyorlardı. Asma tuttuktan, ilk koruklar kararıp dolgun, kokulu bir kara üzüme dönüştükten sonra öğrendiler. Güneş evlerinden gitmiş gibi oldu.” (Tunç, 2023, s.50) Alıntıda geçen “güneş evlerinden gitmiş gibi oldu” ifadesiyle ‘güneş’

anneyi yansıtan bir metafor olarak kullanılmış; annenin ölümünden sonra sıcaklığın ve umudun yok olmasını temsil etmiştir. Aile içindeki anne figürü “ideal kadın” sembolüdür. Mahalleli odak figürü annesiyle kıyaslayarak toplumun basmakalıp algıları çerçevesinde “normal” ve “anormal” olarak görülür. Yazar kurguladığı diyaloglarda toplumun kabul ölçütünü ortaya koyar.

Annenin ölümü ailede sadece Kuru Kız’ı değil diğer bireylerin hayatını da etkileyen dönüm noktası olmuştur. Örneğin, baba figürü de eşinin ölümünden etkilenmiştir. Eşi ölmeden önce daha dışa dönük biri olan baba figürü onun ölümüyle içine kapanık, konuşmayan ve sürekli “*hiç ölmeyecek miyim ben*” diye isyan eden birine dönüşmüştür. Küçük yaşlardan beri babasıyla ilgilenen Kuru Kız, erken olgunlaşmak zorunda kalmış ve çocukluğunu yaşayamamıştır. Babasının bakımını üstlenen odak figür bu zorunluluktan dolayı sürekli kendi duygularını ertelemek mecburiyetinde kalmıştır ve yaşadığı üzüntü, öfke ve yorgunluk bastırılmıştır.

“Babası henüz genç bir yaştayken bu hale düşmüş olduğu, vücudunun her bir yerini kızına göstermeye mecbur kaldığı için utanıyordu. O da babasını bu halde gördüğü, vücudunun dokunmak istemediği yerlerine dokunmak zorunda kaldığı için utanıyordu.” (Tunç, 2023, s.57)

Bu durum Kuru Kız’ın ailesindeki rol değişimine vurgu yapmaktadır. Alıntıdaki “utanç” sözcüğünün tekrarı iki tarafın da duyduğu mahcubiyet ve rahatsızlık duygusunu açıklamaktadır. Rollerin değişmesinin yarattığı psikolojik etki görünür kılınmıştır. Bu utanç yalnızca babanın ya da Kuru Kız’ın bireysel yaşadığı bir duygu olmamış, aile içinde ortak bir duygu haline gelmiş ve zorunlu rollerin yükünü sembolize etmiştir.

“Babalarının hırıltılı soluğunun kesildiğini fark ettiklerinde kahvaltıya yeni oturmuşlardı. İkisi de hemen hemen aynı anda fark ettiler. Sonra hiç konuşmadan kahvaltılarına devam ettiler.” (Tunç, 2023, s.45)

Babasının uzun süredir huysuz, somurtkan, yaşama sevinci olmayan biri olması bunu sıradanlaştırmış, beklenen bir son olmuştur. Ayfer Tunç, odak figürün babasının ölümünü geriye dönüş tekniği ile okura sunmuştur. Odak figürün zihninde aile bireyine karşı hatırladığı, özlem duyduğu bir anı olarak değil hayatında halihazırda gelişen bir olay olarak ele alınmıştır. Kuru Kız ile kardeşi birbirlerine derinden bağlıdır fakat hiçbir zaman birbirlerine olan bu sevgiyi göstermezler. İki kardeş aralarındaki bağı sessiz ve günlük hayatlarının içinde gizli olarak yaşamışlardır. Bunun yanı sıra kardeşi de Kuru Kız’ı mahalledeki insanlar gibi değerlendirmiştir; onu genel kadın beden algısına uymadığı için dalga konusu olan biri olarak görmektedir. Kardeşi, Kuru Kız’ın kaçmak istediği mahallelinin evdeki sesi olmuştur. Ablasına kızdığında hakaretler saymaya başlayan erkek kardeş, ona duygusal olarak bağlı olduğu için bir çatışmanın içindedir.

“Fasulye sırtığı, bayrak direği, deve boylu, kör değneği, kaz boyunlu (...) diye aralıksız hakaret ediyorsa (...) Sonra abla diye sarılıp ağlamaya başladılar kardeşi, nefretinden dolayı çok acı çekti.” (Tunç, 2023, s.60-61)

Kardeşin ablasına karşı kaba davranışları bilinçli olmaktan çok zaman içinde bastırıldığı duyguların sonucunda gelişmiştir. Hemen ardından gelen suçluluk, ağlama ve sevgi gösterisi bu duyguların dışarı vurulmamasının sonucu olarak aniden ortaya çıkmaktadır. Odak figürün kardeşinden gördüğü bu muamele genel beden algısına odaklı toplumun söylemidir. Yazar “Fasulye sırtığı, bayrak direği, deve boylu, kör değneği” gibi hakaret içeren, kadını değersizleştiren, nesneleştiren, yargılayıcı sözcük tercihleriyle çevresindeki herkesin onun fiziksel özelliklerine odaklandığını ve dalga geçtiklerini gösterir.

Kuru Kız'ın kardeşinin bu söylemlerini yok sayması ve kardeşinden gördüğü tacizi dahi kabullenmek istemeyerek normalleştirmesi, ölüme karşı yas dahil her duygunun bastırılması ve aile bireylerinin birbirinden kopuk yaşaması herkeste içsel bir boşluğa sebep olmuştur.

“Kardeşi ansızın hareketlendi, henüz tam gelişmemiş, hala yarım memesini sıkıca tuttu, emmeye başladı. Çocukluk olduğunu düşündü bunun, anne özlemi. (...) çok şaşırdı, akli tutuldu şaşırmaktan. (...) Kapana kısılmış vahşi bir hayvan gibi baktı kardeşi, o da kendine inanamıyor olmalıydı, kendini hızla yere attı, ulumaya başladı.” (Tunç, 2023, s.103,104)

Kuru Kız'ın kardeşi tarafından uğradığı tacizi “çocukluk, anne özlemi” olarak yorumlamış, normal karşılayıp çocukluğuna bağlamıştır. Bu olayın normal karşılaması Kuru Kız'ın kendini çevresindeki olaylara karşı savunma mekanizmasıdır. Taciz anında şok geçirdikten sonra bütün ilgisini kardeşine veren Kuru Kız, bir kez daha aile içinde duygularının yok sayıldığını ve sadece bedensel bir varlık olarak evde bulunduğunu görür. Tunç, yaşanan olayı bilinç akışı tekniği ile aktarmış, Kuru Kız ve kardeşin yaşadığı duygu karmaşasını aktarmıştır. Odak figürün hissettiklerini “akli tutuldu şaşırmaktan” deyiimiyle aktaran yazar, odak figürün olay karşısında bilinci dışında bir tepki geliştirdiğini, yaşadığı travmatik etkinin ağırlığını aktarmıştır. Yaşadığı olaylardan en ağırı ise kardeşinin ölümüdür ve bu durumdan sonra hayatında ve kişiliğinde bir değişim başlamıştır, bu ölüm onun için bir dönüm noktası olmuştur. Artık bastırılmış ve silikleşmiş hayatında tek başına kalan Kuru Kız ailede ona zorla biçilen rollerden ve sorumluluklardan kurtulmuştur.

“Çöp olan kardeşinin hayatı mıydı yoksa ölüsü müydü? Ne kadar zor bir soruydu, kendine bunu niye sormuştu ki. İkisi de değil diyemedi. (...) Şimdi ne yapması gerektiğini düşündü. İçi kuru ve hissizdi. Gözleri de kuruydu.” (Tunç, 2023, s.128)

Alıntıda verilen çöp sözcüğü soyut olarak değersizleşmiş, harcanmış bir hayatı nitelendirmektedir. Kuru Kız bu zamana kadar hep duyguları önemsenmemiş, dalga konusu olmuş, toplumda görünmez olmuştur. Yazar, burada odak figürün yaşadığı duygu durumunu iç monolog tekniğiyle ele almıştır. Okur, Kuru Kız'ın içinde bulunduğu çıkmaza tanık olur. Bununla birlikte odak figürün kendini sorgularken kullandığı retorik sorularla yazar, Kuru Kız'ın yaşadığı hislerin anlamsızlığını vurgular.

IV. KENDİ KİMLİĞİ İÇİNDE *KURU KIZ*

Birey, modern toplum yapısı içinde çoğu zaman kendisine biçilen roller ile kimliğini oluşturmaya çabalayan bir varlıktır. *Kuru Kız* romanında, odak figür yaşadığı toplumun yargılayıcı eleştirileriyle topluma aidiyet duygusunu hissedememiş, sosyal çevresine yabancılaşmıştır. Kuru Kız, çevresinde fiziksel özellikleriyle görünür kılınan bir karakterdir. Sessiz ve görünmez bir tavır takınarak kendini toplumdan soyutlamıştır. Kuru Kız'ın duygularını içinde yaşaması ve çevresine karşı sessiz biri olması onun en belirgin özelliğidir. Bu tutum onun için dış dünyaya verdiği bir tepki değil, çevresine ve normlara karşı korunma yoludur. Bu korunma yöntemi, onun çevresiyle olan ilişkisini azaltmış, aynı zamanda bireysel varlığını kendi içinde güçsüzleştirmiştir.

Kuru Kız'ın değişiminin temel nedeni, ailesinin tamamını kaybetmesi ve yalnız kalmasıdır. Bu ölüm, aynı zamanda toplumla bağlarının da kopmasının bir işaretidir. Bu durum Kuru Kız'ın istediği hayata, kimliğe ve zevklerine ulaşması için bir kapı açmıştır. Kuru Kız kendini, mahallesine ve ailesine karşı sessiz, görünmez, geri planda kalan bir figür olarak yansıtırsa da aslında kendi içinde hayatı deneyimlemek isteyen, meraklı ve araştırmacı bir karaktere sahiptir. “Dünyayı deli gibi merak ediyordu. Yaşadığı şehrin sınırlarının dışına hiç çıkmamıştı. Çıkması için nedeni de fırsatı

da olmamıştı. On yaşından beri gerçek dünya, evinden, mahallesinden ve çarşıdan ibaretti.” (Tunç, 2023, s. 151)

Tunç, bu alıntıda odak figürün iç dünyasının ve hayallerin büyüklüğünü vurgulamış, hayallerinin yaşadığı toplumla olan zıtlığını ele almıştır. “Dünyayı deli gibi merak ediyordu” ifadesiyle duygularını abartılı olarak dile getirmiş, sınırlarını aşmaya yönelik arzusunu ortaya koymuştur. Kardeşinin ölümünden sonra içinde bulunduğu toplum düzenine, maruz kaldığı eleştirilere ve toplumsal baskıya katlanma zorunluluğu hissetmeyen odak figür değişmeye başlar. Hayatı boyunca sessiz ve görünmez şekilde sürdürdüğü hayatı, yaşadığı kayıpla altüst olmuştur. Birey olarak varlığını sorgulama sürecine girmiştir.

“Parliament paketinden bir sigara yaktı. İlk nefeste boğulurcasına öksürdü ama hoşuna gitti, bundan sonra sigara içmeye karar verdi, hem de bu markadan, Parliament. Kardeşinin yokluğunu hem hissediyor hem hissetmiyordu, anlaşılmaz bi duyguydu.” (Tunç, 2023, s.148)

Bu sahne, Kuru Kız’ın değişim kararının ilk göstergesidir. Onun için sigara içme kararı sadece sıradan bir karar değildir. Sigara burada bir simge olarak kullanılmış, zararlı olmasına rağmen bedeni ve karakteri üzerinde aldığı ilk bireysel karar vurgulanmıştır.

Kuru Kız, hayatı boyunca başına ne gelirse gelsin sessizlikle karşılamış, herhangi bir duygusal tepki vermemiştir. Bu durum onun duygularının yok olmasına ve her şeyi normalleştirmesine yol açmıştır. Değişim kararıyla kendi kimliğini de yeniden inşa etme sürecine giren Kuru Kız, artık yaşadığı olaylara ve çevresindeki kişilere farklı bir tavır sergilemektedir. Kuru Kız’ın yaşadığı ikinci taciz olayı bireysel dönüşümünde belirleyici bir unsur olmuştur.

“Birden belinden sarılıp elini eşofmanının içine soktu, bacaklarının arasını buldu. Kaskatı kesildi. Zaten kemik olan bacakları taşlaştı. (...) itiştiler. Kısa bir süre. (...) Orospu! Bıçakladın beni diye bağırdı. (...) Çağır dedi, sence polis akılca durgun kuru kızın seni bıçakladığına inanır mı? Demir doğramacının yüzüne yıldırım düştü.” (Tunç, 2023, s.178)

Yazar taciz girişimini ve aradaki diyalogları kısa cümlelerle okura sunmuş, olayın ani ve sarsıcılığını aktarmıştır. “Kaskatı kesildi”, “bacakları taşlaştı” ifadeleri, yaşadığı durumun psikolojik etkilerini, fiziksel etkilerle okura sunmuştur. Odak figürün deyimiyle, toplum tarafından akılca durgun Kuru Kız’ın mahallelinin alışık olmadığı bir davranış sergilemesi onun dönüşümünün göstergesidir.

Eserde Kuru Kız’ın Tanrısıyla olan diyalogu sadece dinsel bir inanç değil, aile içinde bir büyüğe olan ihtiyaç, kendini doğrulama ihtiyacı ve içinde duyumsadığı şefkat eksikliğini vurgular. Tanrıyla konuşması bir ibadet değil, iç dökme ve teyit almadır. Dışarıya yansıtmadığı duygularını ve söylemek istediklerini onunla paylaşır ve Tanrı onun için bir dış sestir.

“Rüyadan sonra tanrısıyla konuştu, kardeşinin hakkı olan hayattan zevkli bir yudum bile alamadan gittiği için çok acı çektiğini söyledi. Fırtınalı geceyi hatırlamak istemiyordu. Tanrısı anlayışlıydı, hatırlatmadı, sabaha kadar teselli etti onu.” (Tunç, 2023, s.149)

Rüyadan sonra onunla konuşması onunla paylaştığı güvenli alanın göstergesidir. Kendi içinde kardeşine karşı hissettiği suçluluğu ve eksikliği Tanrısıyla paylaşarak derdine bir ortak arar, içini rahatlatır. Tanrının yargılayan bir otorite yerine; travmasını hatırlatmayan ve tetiklemeyen bir unsur olması, onun hissettiği şefkat ve bir büyüğe olan ihtiyacı kapatma yoludur. Tanrı, Kuru

Kız'ın iç ve vicdani sesi, teselli mekanizması haline gelmiştir. Her şeyin iyi olacağına dair inancını Tanrı yoluyla teyit eder, yalnızlığını giderir. Bu durum, toplumun her kesiminden insanların inanca ve dine olan bağlılığını simgeler.

Romanda odak figür, toplum yapısı içinde silik bir karakter olarak yaşadığı kayıpların etkisinde bir dönüşüm geçirmiştir, yeni bir hayat kurmak üzere Arjantin'in Ushuaia kentine göç etmiştir. Bu göç kararı, yalnızca doğup büyüdüğü mekânı değiştirmek değil aynı zamanda odak figürün kendi yaşamını kurmak için çıktığı bir yolculuk olarak ele alınmıştır. “Odayı dolduran onlarca poşete bakarken zamanda bir başlangıç yaşamakta olduğunu çok derinden hissetti. Ürperdi. Bu başlangıcın ne olduğunu henüz bilmiyordu.” (Tunç, 2023, s.180) “zamanda bir başlangıç” ifadesi, sıradan bir taşınmanın yanı sıra odak figürün hayatında yeni bir sayfaya başladığı mesajını vermektedir. Kuru Kız'ın içinde yaşadığı bu değişim duygusundan korkması, karakterin henüz bir göç kararı verecek kadar özgürleşmediğini, hala yaşadığı mahallenin baskısı içinde sıkışıp kaldığını göstermektedir.

Evinin ona fazla kalabalık ve basık gelmesinin üzerine fazla eşyaları ayırması içsel dönüşümünün bir yansımasıdır. Yıllardır evde tutulan eşyalar hem geçmiş anıların hem de alışkanlıkların birer hatırasıdır. Bu eşyaların atılması, odak figürün üstündeki yükleri attığını simgelemektedir. “Hepsini poşetlere doldurması uzun sürmüştü. Giysilerin fazla olmasından çok, her birini eline alıp uzun uzun baktığından ve bakarken hayatsız hayatını düşündüğünden.” (Tunç, 2023, s.182) Her bir giysiyi “uzun uzun” incelemesi, onun geçmişini ayrıntılı olarak gözden geçirdiğinin gösterir. “Hayatsız hayat” ifadesi odak figürün kendi hayatının öz değerlendirmesini yaparken kendine yönelik yaptığı bir eleştiridir. Bu eleştiri, Kuru Kız'ın neredeyse doğduğundan beri yaşadığı sessizliği artık net olarak sorguladığının bir işaretidir. Kuru Kız'ın yapmak istediği göçün nereye olacağını belirlemesine yardımcı olan şey bir gezginin YouTube videosu olmuştur. Videoda

duyduğu “fin del mundo” yani dünyanın sonu anlamına gelen kelime ona Arjantin’in Ushuaia’ya kentine taşınma kararı aldığı keskinleştirmiştir. “Fin del mundo” ifadesi yalnızca uzak bir coğrafyayı değil aynı zamanda da yaşadığı hayattan en uzak noktaya giderek kurtulma istediğini yansıtmaktadır. “Kendini komşularına iyi davranmak zorunda hissetmiyordu artık. Komşularının kendisi hakkında çok kötü konuştuklarını tahmin ediyordu. Umursamıyordu, yakında gidiyordu, çok yakında, dünyanın sonuna.” (Tunç, 2023 s.203) Değişim kararından sonra komşularına iyi davranma zorunluluğu hissetmeyen odak figür, üzerindeki yüklerden kurtulma sürecinde ilerlediğini ortaya koymaktadır. Mahalleliyi umursamaması, geleceğine odaklanması artık toplumun etkisinden uzaklaştığını gösterir. Kuru Kız artık çevresinin baskılarından kurtularak kendi sınırlarını yeniden çizmektedir.

Kuru Kız’ın uçağa binmesiyle birlikte bir isteğini daha gerçekleştirmesi, istediği kimliğe sahip olmasına ve istediği hayatta yaşamasına fazlaca yaklaştığının bir kanıtıdır. “Dünyanın sonuna giderken, uçağa binmeden önce havalimanında bir bloody mary, sonra uçakta bir bloody mary içecekti. Bakalım tadı ona da farklı gelecek mi?” (Tunç, 2023, s. 214) Bloody mary içme arzusu sıradan bir isteğin yanı sıra farklı yaşam tarzlarını ve farklı deneyimleri yaşamaya karşı merakını gösterir. Yazar, soru cümlesi ile odak figürün kafasında yeni hayatından kaynaklı merakın oluşturduğu soruları okura aktarmıştır ve yeni bir deneyimle hayatında oluşabilecek fiziksel ve içsel değişimleri sorgulamıştır. Odak figürün Ushuaia’ya varması uzun süredir kendini hazırladığı yeni bir hayatı okura sunar.

“Parlak beyazlığı gözlerini alan buzullara bakıyor ve her sonun bir başlangıç olduğunu düşünüyor. Geride bıraktığı kırk yılın bütün acılarına rağmen şanslı olduğunu da (...) Hayat karşısına herhangi bir fırsat çıkarmadı, aksine her dönemeçte elini ayağını bağladı, sürekli sırtına yük yükledi, onu olduğu yere mihladi.” (Tunç, 2023, s. 12)

Odak figürün “her sonun bir başlangıç” olduğu düşüncesi onun hayata bakış açısının, düşünme tarzının değiştiğini, hayatı yeniden anlamlandırma sürecine geçtiğini gösterir. Geçmişinin ona yüklediği yükler ve baskı, onda ağır bir etki bırakmış olsa da hayatında yeni bir sayfa açmıştır. Bu karşıtlık, gelecek planları ve geçmişin baskısı arasında yaşadığı sıkışmışlıktan kurtulduğunu, her şeyi geride bırakarak özgürleşme çabasını ele almaktadır.

Eserde, kadın olarak odak figürün dönüşümü toplumun belirlediği rolden, kendi belirlediği kimliği kurmaya yönelik bir dönüşümdür. Yaşadığı iki kırılma noktası, onun bu hayat biçiminde daha fazla yaşayamayacağını anlamasını sağlar. Bu bağlamda, Arjantin onun için bir kaçış değil zorunlu bir yolculuk ve varoluş süreci olmuştur. Toplumun “garip” ya da “kuru” olarak etiketlediği kimliğinden sıyrılarak kendi istediği kimliği oluşturmuştur. Arjantin’in Ushuaia kenti, odak figürün toplumun ona dayattığı rolden çıkıp kendini bulduğu yerdir, buranın dünyanın sonu olarak anılması odak figürün dönüşümünü sembolleştirmiştir. Dünyanın sonuna gitmesi aslında onun için yeni bir evreye geçtiğini gösterir. Arjantin’de onun isminin yerine geçmiş olan “Kuruluk” sıfatı son bulur. Burada tanıştığı insanlar onu dış görünüşü, karakteri veya geçmişi üzerinden yargılamazlar. Eserde isme sahip olan tek kişi pansiyoncu kadının kardeşi Miguel’dir. Bunun sebebi odak figürün yaşadığı yerden farklı olarak insanların rolleriyle değil bir birey olarak nitelendirilmeleridir. Kuru Kız, Miguel ve diğerleri tarafından ilk kez eksiklikleriyle değil değerli bir birey olarak görülmüştür.

“Miguel onunla evlenmek istiyor. Me gustas mucho bebe, casate conmigo diyor. Senden çok hoşlanıyorum bebeğim, evlen benimle. Gülüyor Miguel’e. Miguel onu her gün en az bir kere güldürüyor. Geride bıraktığı yıllar boyunca güldüklerinin bin katını burada iki yıl olmadan güldü.” (Tunç, 2023, s.19)

Alıntıda Miguel’in İspanyolca sözlerinde onunla evlenmeyi dile getirmesi onun ilk kez arzu edilen ve beğenilen bir özne olduğunu vurgular. “Geride bıraktığı yıllar boyunca güldüklerinin bin katını

burada iki yıl olmadan güldü.” ifadesindeki abartı, roman boyunca duygusuzlukla tanımlanan karakterin hayatını gözden geçirdiğini gösterir. Kuru Kız Miguel’in ona bakış açısıyla kendini farklı bir perspektiften değerlendirmeye başlar. “Miguel ona mujer alta diyor, uzun kadın. Ama çok zayıfım diyor Miguel’e. Ne olmuş ben de çok şişmanım diyor Miguel, sarılıyor” (Tunç, 2023, s.19) Uzun kadın ifadesi kendi mahallesinde alaycı bir sıfatken burada bir övgüye dönüşmüştür. Kuru Kız’ın karşısındaki insanlardan iltifat almasına rağmen kendi zayıflığını bir kusur olarak belirtmesi geçmişte zorla maruz kaldığı ve tepki veremediği eleştirilerin onda bıraktığı etkinin göstergesidir.

Bu bağlamda, yapıtta odak figürün toplumun ona dayattığı roller üzerinden var olmuş, bir değişim ve yer değişikliği yaşamasına rağmen bunun etkilerinden sıyrılamamıştır. Yaşadığı ailevi kayıplar ve travmalar sonucu bir değişim süreci içine girer ve kendine yeni bir hayat kurmayı amaçlayarak kendini sorgulamaya başlar. Kuru Kız’ın yaşadığı olaylar onu farklı bir ülkeye göçe ve değişim sürecine hazırlamıştır. Bunun sonucunda birey olarak gerçek kimliğini bulma mücadelesi verir.

V. SONUÇ

Bu çalışmada, Ayfer Tunç'un *Kuru Kız* adlı romanında kadın figürünün toplumsal yapı içinde nasıl sunulduğu yazınsal tercihler aracılığıyla incelenmiştir. Tezde yapıt içerisinde ele alınan kadın figürünün toplum içinde, aile içinde ve birey olarak varlığına ve kimlik oluşumuna odaklanılmıştır. Romanda, kadın bedeninin ve kimliğinin toplumsal yapı içinde alışılmış normlara göre şekillendirilmeye çalışıldığı, bu normlar çerçevesinde yabancılaşma, yalnızlık, içine kapanıklık ve kimlik arayışı yaşadığı görülmüştür. Odak figürün diğer kadınlardan fiziksel ve düşünsel olarak farklı kurgulanması toplum içindeki “ideal kadın” anlayışını görünür kılarak bireyin ötekileştirilmesini, normların birey üzerinde yarattığı baskıyı ve kadın kimliğinin belirli kalıplar içinde tanımlanmasını okuyucuya aktarmıştır. Yazar tarafından oluşturulan eleştirel bakış açısı, toplumun kadın bedeni ve davranışları üzerindeki kontrolcü etkisini ortaya koyar.

Tezin “Toplum Kimliği İçinde *Kuru Kız*” başlığında odak figürün toplum içindeki yeri incelenmiştir. Kullanılan yazınsal tercihler ve tekrar eden söylemler *Kuru Kız*'ın toplum içinde belirlenen yerini aktarmada önemli rol oynamıştır. Analizlerle toplum içinde kadınların sürekli bir eleştiri ve değerlendirme altında oldukları, kadın kimliğini bireysel seçimlerden çok toplumsal kalıpların şekillendirdiği aktarılmıştır.

“Aile Kimliği İçinde *Kuru Kız*” başlığında odak figür üzerinden kadın kimliğinin aile içindeki konumu ve ailenin kimliğin şekillenmesi üzerindeki etkisi ele alınmıştır. Aile üyeleri ve kadın kimliğine eleştiri niteliğinde kullanılan söylemler, odak figürün duygularını bastırarak içine kapanmasına neden olmuştur. Bu yaklaşım, modern toplumda kadınların bireysel özgürlüklerinin sınırlandırıldığını, ataerkil yapının toplumun her katmanında var olduğunu ele almaktadır.

“Kendi Kimliği İçinde *Kuru Kız*” bölümünde odak figür üzerinden kadın figürünün toplumsal yapı içinde kendini bulmasını, kimlik oluşturma çabası ele almaktadır. Toplumsal beklentilere göre

kimliğini şekillendirmek zorunda kalan kadın figürü kimlik mücadelesi vererek dönüşüm geçirmiştir. Kullanılan anlatım tercihleri ve yazınsal tercihlerle yazar, içine kapanık ve silikleşmiş kadın figürünün iç dünyasını ortaya koymuştur.

Ayfer Tunç'un *Kuru Kız* adlı yapıtı, odak figür Kuru Kız merkezinde kurgulanmış, toplumsal yapı içinde kimliğindeki değişim ele alınmıştır. Yapıtta toplumsal yapının kadın kimliği üzerindeki etkisi kullanılan farklı yazınsal araçlarla incelenmiştir. Bu tezin araştırma konusu olan "Ayfer Tunç'un "*Kuru Kız*" adlı yapıtında toplumda kadının kimliği odak figür üzerinden nasıl sunulmuştur? sorusu araştırılarak incelenmiştir.

KAYNAKÇA

Aile - vikipedi. (2005, July 8). <https://tr.wikipedia.org/wiki/Aile> Ankara

Üniversitesi. (t.y.). Toplum [PDF].

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/56926/mod_resource/content/0/9_Toplum.pdf

Tunç, A. (2023). *Kuru kız*. Can Yayınları.